

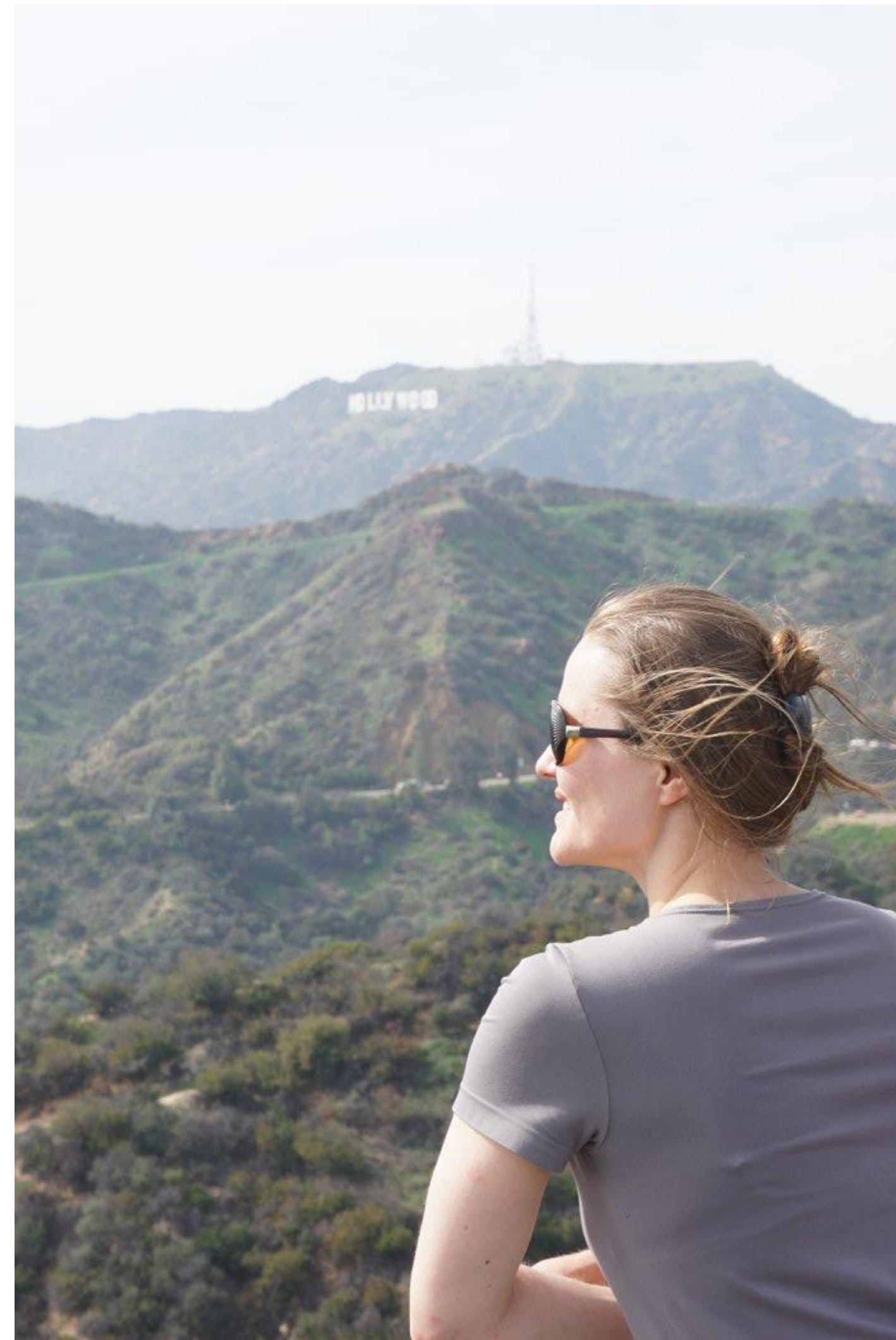
• Visegrad Fund

Wstęp do ekokrytyki filmowej

Justyna Hanna Budzik
Uniwersytet Śląski w Katowicach

dr Justyna Hanna Budzik

- adiunktka w Instytucie Nauk o Kulturze UŚ
- filmoznawczyni, edukatorka filmowa
- lektorka języka polskiego jako obcego
- autorka książek „Filmowe cuda i sztuczki magiczne. Szkice z archeologii kina” (2015) i „Dotyk światła” (2012)
- członkini ICBEH

Nurty środowiskowo zorientowanego filmoznawstwa:

- *green shooting*: studia nad zieloną produkcją filmową: odpady, emisje, recykling, neutralność węglowa
- teorie ekokina: związki kina i środowiska, sposoby reprezentacji relacji człowieka i nie-ludzkiego
- praktyki kina: filmy aktywistyczne, kino gatunków, kino eksperymentalne – analiza i interpretacja
- praktyki odbiorcze i dystrybucyjne

Ekokrytyka filmowa

- „Wszelkie kino jest jednoznacznie zanurzone w kulturze i w świecie materialnym”
- „*Wszystkie* filmy oferują możliwości eksploracji ekokrytycznej, a ich uważna analiza może dotrzeć do pasjonujących i intrygujących perspektyw na różnorodne relacje kina ze światem wokół nas” (Rust, Monnani 2013)
- „Ekokrytyka zwraca uwagę na rolę, jaką odgrywa środowisko w rozwoju postaci i narracji, sytuując je oraz nie-ludzkich aktorów w centrum refleksji.” (Weik von Mossner 2014)

- Visegrad Fund

„Zastanawiamy się czy wolno dziś kręcić filmy i je oglądać, czy kinematografia wciąż jest jedną z najpotrzebniejszych rzeczy na kuli ziemskiej. Pytamy też czy film ma szansę walczyć o ekologię. Próbujemy zachować równowagę w atmosferze rozemocjonowania [...] Szukamy odpowiedzi na pytanie czym jest ekorealizm w kontekście filmu: jego produkcji, konsumpcji i relacji z otoczeniem”.

Adriana Prodeus, „Kino” 2021 nr 7

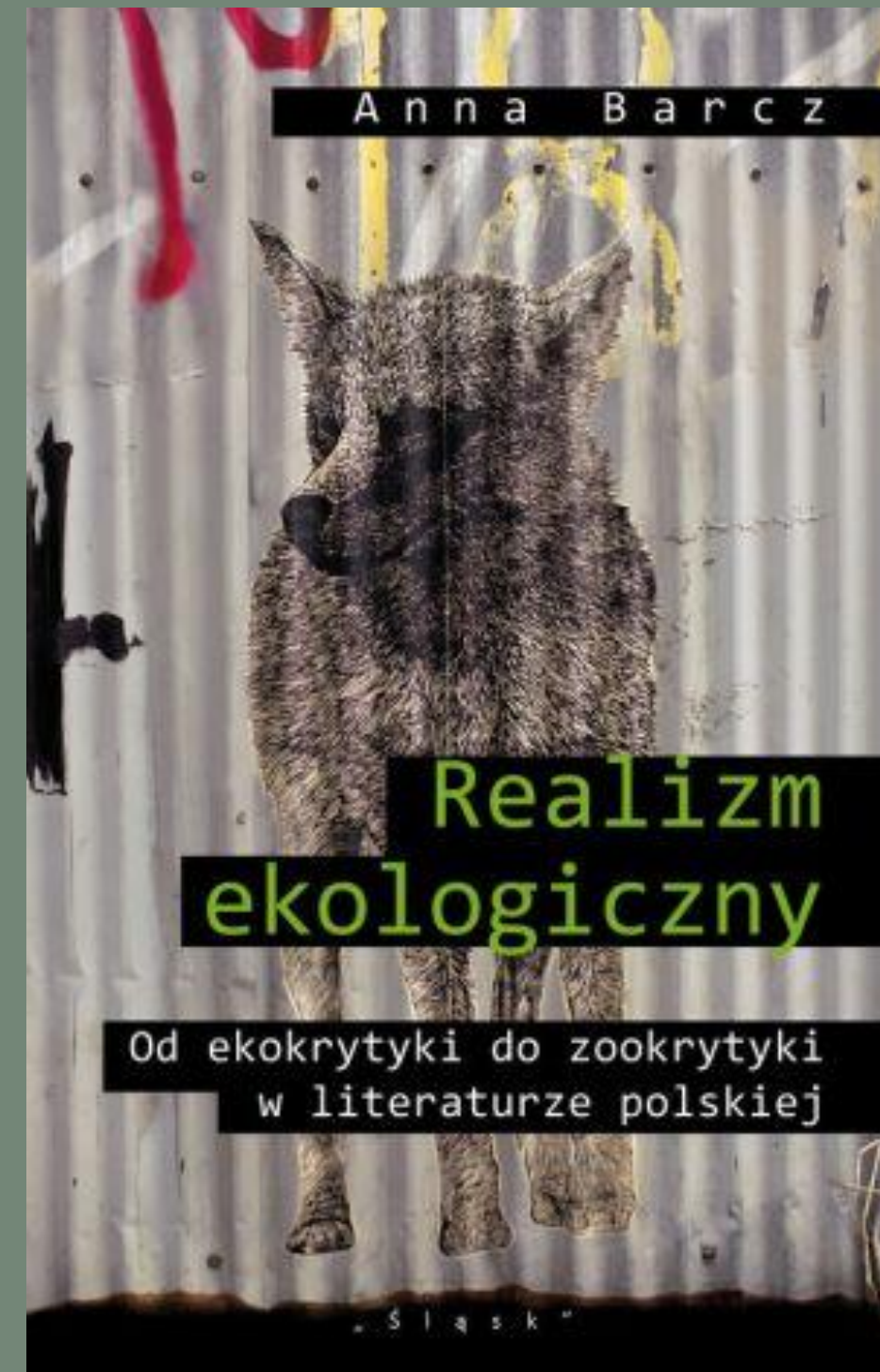

Wstęp do ekokrytyki filmowej

Realizm ekologiczny

„Realizm ekologiczny opiera się bowiem, jak stwierdza autorka, na *przyglądaniu się takiemu modelowi świata, który odwzorowuje pewien wspólny, współdzielony, czy nawet spleciony obszar egzystencji ludzi, zwierząt, przyrody i pozwala wymknąć się antropocentryzacji*”. Dzięki takiemu rozumieniu realizmu ludzie przestają być jedynym źródłem doświadczenia i tym samym jednym typem podmiotu, który kształtuje zarówno wyobrażenie o rzeczywistości, jak i rzeczywistość samą.”

Justyna Tabaszewska o książce Anny Barcz

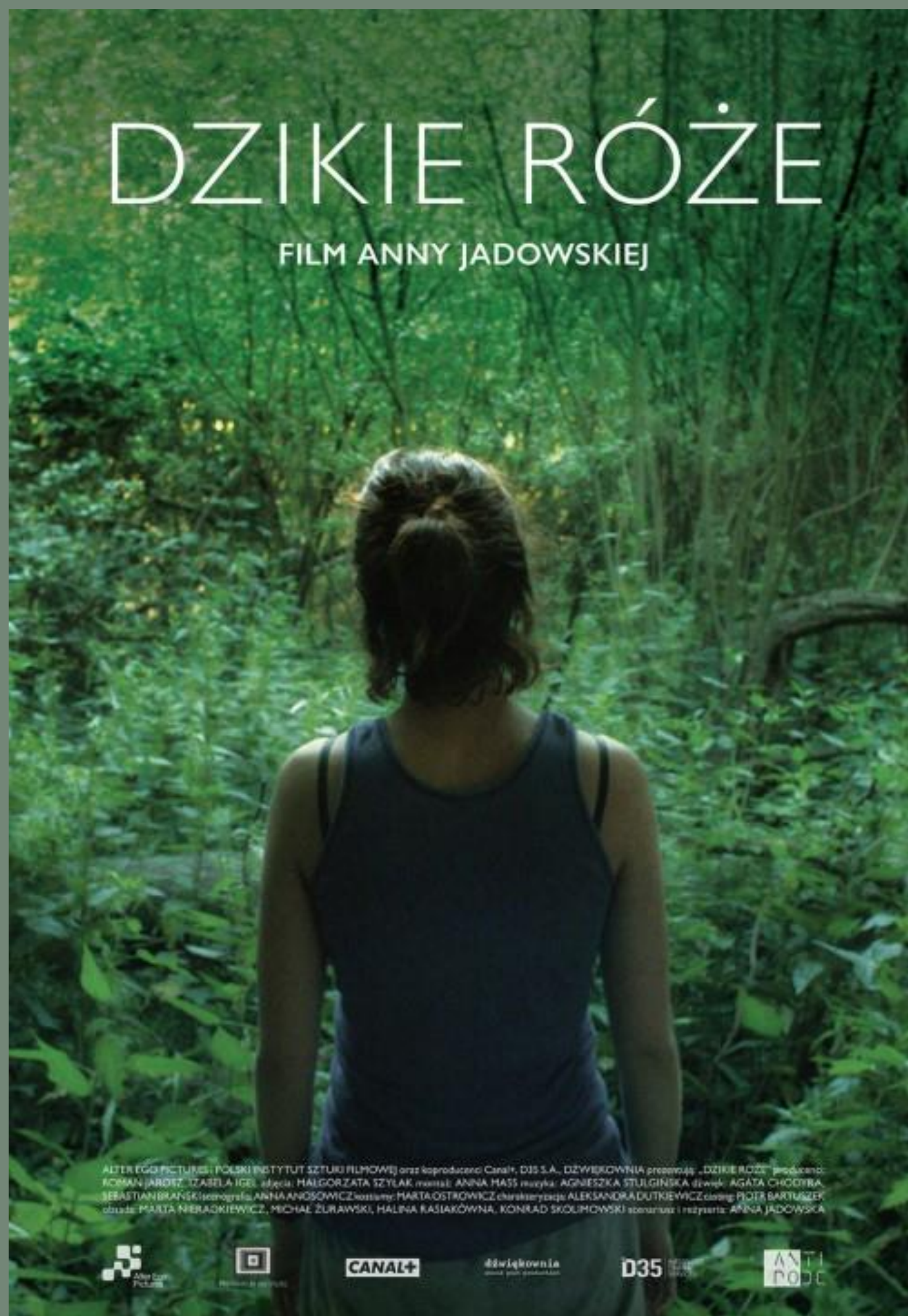

Ekorealizm w kinie

- Przekraczanie perspektywy antropocentrycznej
- Prawdopodobne środowisko zamiast/oprócz alegoryzacji
- Sprawczość nie-ludzi

- Visegrad Fund

Zwiastun

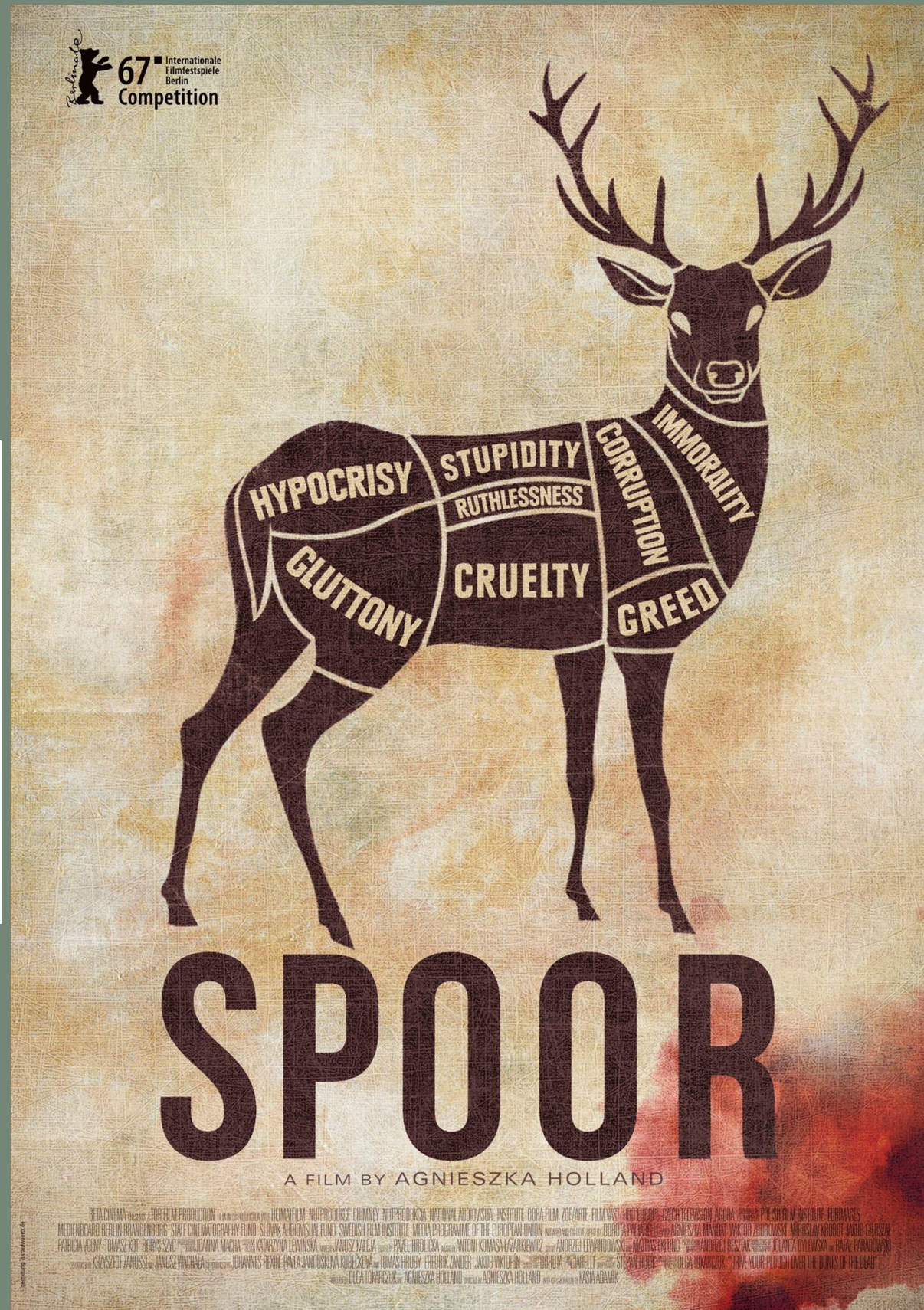
Film na Nowe Horyzonty vod i vod.pl
(płatny)

- Visegrad Fund

Plakat: Alexander Curtius

Zwiastun

Film na vod.pl (płatny)

- Visegrad Fund

Zwiastun

Film na vod.pl (płatny)

“A magical and remarkable documentary.”
- Joe Leydon, *Variety*

Kedi

OSCILLOSCOPE LABORATORIES presents
a TERMITE FILMS production in association with PK FILM INVESTMENT
a CEYDA TORUN film "KEDI"
edited by MO STOEBE cinematography by CHARLIE WUPPERMANN ALP KORFALI
original music by KIRA FONTANA
co-produced by ILAN ARBOLEDA JOHN KEITH WASSON ZEYNEP BOYNER
executive produced by THOMAS PODSTAWSKI GREGOR KEWEL
produced by CHARLIE WUPPERMANN produced and directed by CEYDA TORUN

OSCILLOSCOPE LABORATORIES TERMITE

Gdzie szukać filmów?

- Netflix: dokumenty z udziałem sir Davida Attenborough
- VOD festiwalu Millenium Docs Against Gravity, sekcja Klimat na zmiany:
<https://vod.mdag.pl/pl/sekcje/107/Climate+for+Change>
- <https://www.nowehoryzonty.pl/vod>: dużo slow cinema
- <https://mojeekino.pl/>: platforma kin studyjnych
- <https://ninateka.pl/>: zasoby bezpłatne, filmy, spektakle, audycje publicystyczne
- vod.pl

Bibliografia

- „EKRAŃy”: Ekokino, 2020, nr 2(54)
- „Kino”, nr 7(649)
- Barcz A., 2016, Realizm ekologiczny. Od ekokrytyki do zookrytyki w literaturze polskiej, Katowice.
- Podsiadło M., Miłość w czasach posthumanizmu, „EKRAŃy” 2017 nr 6(40), http://ekrany.org.pl/kino_wspolczesne/milosc-w-czasach-posthumanizmu/.
- Podsiadło M., Ekokrytyczny trójgłos w kinie polskich reżyserek filmowych, „Pleograf. Kwartalnik Akademii Polskiego Filmu”, nr 3/2019, <https://akademiapolskiegofilmu.pl/pl/historia-polskiego-filmu/artykuly/ekokrytyczny-trojglos-w-kinie-polskich-rezyserek-filmowych/691#k40>.
- Rust S., Monani S., Cubbit S., 2013, Ecocinema Theory and Practice, New York and London.
- Smoliński S., Między polityką zwierząt a zwierzęcą polityką: nie-ludzka podmiotowość w *Pokocie* Agnieszki Holland, „Pleograf. Kwartalnik Akademii Polskiego Filmu”, nr 2/2018, <https://akademiapolskiegofilmu.pl/pl/historia-polskiego-filmu/pleograf/agnieszka-holland/12/miedzy-polityka-zwierzat-a-zwierzeca-polityka-nie-ludzka-podmiotowosc-w-pokocie-agnieszki-holland/640>

• Visegrad Fund

Dziękuję za uwagę!

Justyna Hanna Budzik
Uniwersytet Śląski w Katowicach
justyna.budzik@us.edu.pl